

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра методів соціологічних досліджень

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана соціологічного факультету
В'ячеслав НІКУЛІН
2024 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Аналіз та презентація даних соціологічних та маркетингових досліджень

рівень вищої освіти - перший (бакалаврський)

спеціальність - 054 – Соціологія

освітня програма - «Соціально-політичні та маркетингові дослідження»

вид дисципліни - обов'язкова

факультет соціологічний

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою соціологічного факультету.
Протокол №9 від 26 червня 2024р.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Профатілова Людмила Геннадіївна, старший викладач кафедри методів соціологічних досліджень соціологічного факультету

Програму схвалено на засіданні кафедри методів соціологічних досліджень
Протокол №12 від 24 червня 2024 року

Завідувач кафедри методів
соціологічних досліджень

Ірина Кузіна

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми
«Соціально-політичні та маркетингові дослідження»

Гарант освітньої програми
«Соціально-політичні

Олена Мурадян

та маркетингові дослідження»

Програму погоджено науково-методичною комісією соціологічного факультету.
Протокол № 8 від 24.06 2024 року

Голова науково-методичної комісії

Юлія Сорока

ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни " Аналіз та презентація даних соціологічних та маркетингових досліджень" складена відповідно до рівня вищої освіти підготовки бакалаврів, з спеціальності соціологія.

Предметом вивчення даної навчальної дисципліни є технології аналізу даних соціологічних та маркетингових досліджень та способи презентації результатів досліджень.

Міждисциплінарні зв'язки: Методологія та організація соціологічних досліджень. Практикум з комп'ютерних технологій в соціологічних дослідженнях. Методи аналізу соціологічної інформації. Методи комп'ютерної обробки соціологічної інформації. Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових розділів:

1. Описові технології аналізу даних та способи представлення даних
2. Пояснювальні технології аналізу даних

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни " Аналіз та презентація даних соціологічних та маркетингових досліджень" є ознайомлення студентів з описовими та пояснювальними технологіями аналізу даних в соціологічних та маркетингових дослідженнях та зі способами написання аналітичних текстів, презентації результатів за результатами аналізу даних.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення даної дисципліни є оволодіння студентами різноманітними технологіями аналізу даних та складання аналітичних звітів за результатами аналізу та візуалізація даних

1.3. Кількість кредитів – 3

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
4 - й	5 -й
Семестр	
8 - й	10 -й
Лекції	
10 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	
20год.	4 год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
60 год.	82 год.
Індивідуальні завдання	
контрольна, залік	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні здобути:

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК 01 Здатність оперувати базовим категоріальнопонятійним апаратом соціології.

СК 02 Здатність до опанування та використання основних класичних та сучасних соціологічних теорій.

СК 03 Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому.

Професійні компетентності:

ПРН 07. Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації.

ПРН 08. Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень та аналізу професійної літератури

ПРН 11. Презентувати результати власних досліджень для фахівців і нефаківців.

знати: основні підходи та технології аналізу даних соціологічних та маркетингових досліджень

вміти : адекватно застосовувати різні технології аналізу даних, класифікувати задачі для застосування описових чи пояснювальних технік, складати аналітичні звіти за результатами аналізу, візуалізувати отримані результати.

2.Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Описові технології аналізу емпіричних даних

Тема 1. Аналіз даних соціологічних та маркетингових досліджень як процес рішення соціологічних та маркетингових задач на основі аналізу математичної моделі. Ряди одномірного розподілу. Основні види представлення рядів розподілу. Основні схеми аналізу даних, що базуються на одномірних розподілах. Візуальне представлення та аналітичний текст за результатами аналізу.

Тема 2. Побудова угруповань та порівняльний аналіз різних груп респондентів як основа описових технологій аналізу соціологічних та маркетингових даних. Способи побудови індексів та аналіз даних на основі індексів. Аналітичні схеми із використанням мір центральної тенденції. Візуалізація отриманих даних та написання аналітичного тексту.

Розділ 2. Пояснювальні технології аналізу емпіричних даних

Тема 1. Математичні моделі для пояснювальних технологій аналізу даних. Структурування даних на основі кореляційного аналізу та інтерпретація результатів.

Аналіз взаємозв'язків на основі фрагментації двовимірних таблиць. Інтерпретація кореляційного відношення. Представлення кореляційних зав'язків за допомогою кореляційного графа. Пошук причинно-наслідкових зав'язків із використанням регресійного аналізу. Написання аналітичного тексту за результатами аналізу.

Тема 2. Типологічний аналіз в соціологічних та маркетингових дослідженнях .

Теоретична та емпірична типології. Основні поняття типологічного аналізу. Побудова емпіричних типологій в маркетингових та соціологічних дослідженнях. Основні підходи до пошуку типотворюючих ознак.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Розділ 1													
Тема 1.	21	2	6			15	19	1	1				20
Тема 2.	19	2	6			15	30	1	1				25
Разом за розділом 1	40	4	12			30	51	2	2				45
Розділ 2													
Тема 3.	23	3	4			15	20	1	1				20
Тема 4.	27	3	4			15	19	1	1				17
Разом за розділом 2	50	6	8			30	39	2	2				37
Усього годин	90	10	20			60	90	4	4				82

4. Темати практичних занять

№ з / п	Назва теми	Кількість годин денна	Кількість годин заочна
1	Складення аналітичного тексту з опису рядів розподілу, візуалізація рядів розподілу. Порівняльний аналіз на конкретних даних соціологічних та маркетингових дослідженнях.	2	1
2	Побудова угруповань за допомогою інструменту фільтрації в SPSS для порівняльного аналізу різних груп респондентів. Складення аналітичного тексту за результатами порівняльного аналізу угруповань..	4	1
3	Аналітичні техніки даних на основі мір центральної тенденції. Побудова індексів для аналізу даних.	2	
4	Коефіцієнти кореляції та їхня інтерпретація. Побудова кореляційного графа на основі кореляційної матриці.	2	1
5	Аналіз фрагментів двовимірних таблиць. Пошук значущих зв'язків. Написання аналітичного тексту за результатами аналізу	1	
6	Розрахунок кореляційного відношення та його інтерпретація.	1	
7	Побудова регресійної моделі на конкретних прикладах	2	1
8	Побудова емпіричної типології. Використання факторного аналізу для виділення типоутворюючих ознак.	2	
9	Побудова емпіричної типології. Використання залишків двовимірних таблиць для виділення типоутворюючих ознак.	2	

10	Застосування кластерного аналізу для виділення типів респондентів та сегментації ринку.	2	
	Разом	20	4

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин денна	Кількість годин заочна
1	Розрахунок та опис рейтингу політичних сил за масивом «sea5», «Масив WVS_Wave_7_Ukraine_Spss_v1.5» Опис основних проблем, що хвилюють виборця. Визначення основних джерел інформації.	3	7
2	Описати портрети виборців двох політичних сил та тих, хто не визначився з вибором. (масив. «sea5»). Скласти соціальний портрет прихильників різного шляху розвитку нашого суспільства до портрету можна долучити соціально-демографічні параметри, політичні вподобання, цінності тощо (масив WVS_Wave_7_Ukraine_Spss_v1.5)	3	7
3	За допомогою середніх значень проаналізувати рівень довіри до політиків. (масив «sea5»).	3	7
4	Коефіцієнти кореляції та їхня інтерпретація в залежності від типу шкали. Побудова кореляційного графа на основі кореляційної матриці.	3	7
5	Аналіз фрагментів двовимірних таблиць.	3	7
6	Інтерпретація кореляційного відношення.	3	2
7	Побудова емпіричної типології. Різні підходи до виділення типоутворюючих ознак. Виділити типи респондентів за тим, як вони розуміють демократію (масив WVS Wave 7 Ukraine Spss v1.5)	4	7
8	Інтерпретація кластерного аналізу в соціологічних та маркетингових дослідженнях	4	4
9	Інтерпретація результатів регресійного аналізу в соціологічних та маркетингових дослідженнях	4	4
10	Написання залікової роботи	30	30
	Разом	60	82

6. Методи навчання

Лекції з даного курсу спрямовані на демонстрацію можливостей застосування математичних та статистичних методів аналізу у аналізі соціологічної та маркетингової інформації, представлення різних схем аналізу, що є адекватними до вирішення конкретних задач. Багато уваги приділяється правилам написання аналітичних звітів за результатами аналізу даних та презентації результатів. Теоретичний матеріал супроводжується великою кількістю практично спрямованих прикладів, які наочно

демонструють можливості застосування різноманітних аналітичних схем та методів у аналізі соціологічних даних.

Практичні заняття з аналізу даних із застосуванням SPSS.— форма навчального заняття за даним курсом, де формуються вміння та навички аналітичної роботи шляхом практичного застосування окремих теоретичних положень, що викладаються у лекційному матеріалі. Індивідуальне виконання студентами практичного завдання дає змогу актуалізувати знання із обробки та аналізу даних із застосуванням SPSS та застосовувати їх на прикладі при аналізі даних із реальних досліджень.

Завдання, які ставляться в рамках практичних занять відтворюють завдання, що постають перед аналітиками в реальних дослідженнях.

Самостійна робота студента є основним засобом засвоєння студентом навчального матеріалу. Самостійна робота з даного курсу включає в себе підготовку до виконання контрольної роботи, виконання практичних завдань та виконання залікового завдання.

7. Методи контролю

Контрольна робота, курсова робота, творча залікова робота.

8. Контрольна робота

Контрольна робота – це практичне завдання з аналізу заданих даних із використанням SPSS. Написання аналітичного тексту за результатами аналізу заданих даних.

9. Курсова робота

Курсова робота - це письмова робота із описом кількісного методу аналізу. Метод студент обирає самостійно. Максимальна кількість балів 5.

10. Залік

Залікова робота - це аналітичний текст та презентація за результатом аналізу масивів даних соціологічних досліджень.(тему для аналізу студент обирає самостійно)

Теми, що пропонуються для виконання залікової роботи

Масив WVS_Wave_7_Ukraine_Spss_v1.5

1. Цінності притаманні українцям (*Q1-Q6 та можливо Q27-Q32*)
2. Українці про якості, що мають бути притаманні людині (*Q7-Q17*)
3. Українці про цінність праці. (*Q33-Q41*)
4. Державний устрій очима українців (*Q42*)
5. Українці про безпеку, свободу та рівність (*Q149-Q150*)
6. Думка українців про щастя (*Q46*)
7. Українці про задоволеність своїм життям (*Q49-Q56*)
8. Рівень довіри українців різним соціальним групам (*Q57-Q63*)
9. Рівень довіри українців до державних інституцій та органів влади (*Q67-Q73.2*)
10. Довіра українців до міжнародних інституцій (*Q82-Q89*)
11. Корупція в Україні: думка громадян України (*Q112-Q117*)
12. Ставлення українців до іммігрантів (*Q121-Q126*)

13. Українці про особисту безпеку (Q131-Q138)
14. Відношення українців до науки і технологій (Q158-Q163)
15. Толерантність українців до різних явищ (Q177-Q195)
16. Основні джерела інформації для українців (Q201-Q208)
17. Політичні вподобання українців (Q223)

масив 5_kurs

1. Описати соціально-демографічний портрет студента ХНУ (В.1-9).
2. Структура вільного часу студентів ХНУ (в.10-11)
3. Ціннісні орієнтації студентів ХНУ (18-35)
4. Оцінити ступінь толерантності студентів ХНУ до різних соціальних груп і явищ (в.36-50)
5. Рівень успішності і навчальна діяльність студентів ХНУ (в.79-85)
6. Оцінити задоволеність студентів ХНУ умовами навчання в університеті (в.53-78)
10. Інтернет в житті студента (110-125)
11. Проаналізувати активність студентів ХНУ в соціальних мережах (в.126-142)
12. Музичні уподобання студентів ХНУ (в.11)

масив sea5

1. Політичні вподобання жителів Харкова напередодні виборів. (в 5)
2. Основні проблеми, що хвилюють харків'ян (в.1)
3. Основні джерела інформації для харків'ян напередодні виборів (в.6-7)
4. Міська влада очима харків'ян (в.2-4)

Критерії оцінювання

Оцінка залікової роботи:

1. Презентація результатів аналізу- 10 балів;
- 2.Визначення проблеми, цілей та задач аналізу. Формулювання гіпотез – 10 балів;
- 3.Адекватність обраних методів аналізу та їх застосування – 10 балів;
- 4.Логічність викладення основного тексту – 10 балів.

Контрольна робота: Основним критерієм оцінки контрольної роботи є адекватне застосування методу аналізу та логічна текстова інтерпретація результату аналізу.

Максимальна оцінка – 5 балів

це практичне завдання з аналізу заданих даних із використанням SPSS. Написання аналітичного тексту за результатами аналізу заданих даних.

Оцінка практичних завдань:

Завдання 1 – 10 балів

Завдання 2 – 10 балів

Завдання 3 – 5 балів

Завдання 4 – 6 балів

Завдання 5 – 5 балів

Завдання 6 – 7 балів

Завдання 7 – 7 балів

Бали в кожному завданні нараховуються за такими критеріями: коректне застосування методу аналізу та використання комп'ютерної програми; логічність інтерпретації отриманих результатів; адекватне представлення отриманих результатів.

Оцінка курсової роботи: Основним критерієм оцінки курсової роботи є адекватний опис обраного кількісного методу аналізу.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота				Контрольна робота	Курсова робота	Залік	Сума
Розділ 1		Розділ 2					
T1	T2	T3	T4				
10	15	11	14	5	5	40	100

Умовою допуску студента до підсумкового семестрового контролю є отримання ним 25 балів за підсумками виконання практичних завдань, контрольної роботи та реферату.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

Методичне забезпечення

Конспекти лекцій. Методичні вказівки до виконання практичних завдань. Всі ресурси розміщено у сервісі Google Classroom.

Література:

1. Арбеніна В.Л. Професійно-статусні домагання сучасного студентства та їхні суб'єктивні чинники / Арбеніна Віра Леонідівна, Профатілова Людмила Геннадіївна // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. – 2009. – №844. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. – Вип. 23. – С. 251 - 260
2. Горбачик, А. П., & Сальнікова, С. А. (2008). Аналіз даних соціологічних досліджень засобами SPSS: Навч. посіб. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки.
3. Катерина Заремба .Писати аналітику може кожний. Віхола, 2021.
4. Паніна, Н. В. (2007). Технологія соціологічного дослідження: курс лекцій / 2-е видання, доповнене. Київ.
5. Паніотто, В.І., Максименко, В.С., & Харченко, Н.М. (2004). Статистичний аналіз соціологічних даних. К.: Вид. дім «КМ Академія».
6. Паянок, Т. М., & Задорожня, Т. М. (2020). Статистичний аналіз даних : навчальний посібник. Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України.
7. Д.Судин. Факторний аналіз неметричних даних: евристичний потенціал категоріального аналізу головних компонент // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. – № 999. Серія “Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи”. – Вип. 30. – Харків: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2012. – С. 84–90.
8. Andy Field. Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics.Sixth Edition/SAGE Publications Ltd. 2024.

9. Cole Nussbaumer Knaflic. Storytelling with Data: A Data Visualization Guide for Business Professionals. 2019 - Kindle Edition, 428 pages.
10. Michael J. Albers Introduction to Quantitative Data Analysis in the Behavioral and Social Sciences. Willey, 2017
11. Rachel A. Gordon Regression Analysis for the Social Sciences. 2015.
12. Tiffany Bergin. An Introduction to Data Analysis: Quantitative, Qualitative and Mixed Methods. 2019.

Інформаційні ресурси

Масиви соціологічної та маркетингової інформації з банку даних соціологічного факультету. Масиви даних досліджень світових цінностей.